

**UCHWAŁA NR XLIV/356/2013
RADY MIASTA BOLESŁAWIEC**

z dnia 27 listopada 2013 r.

**w sprawie „Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
w mieście Bolesławiec na rok 2014”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 poz. 594 zmiana: Dz. U. z 2013 poz. 645) oraz art. 4¹ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 poz.1356)

**Rada Miasta Bolesławiec
uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się „Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Bolesławiec na rok 2014”, w formie załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Prezydent Miasta Bolesławiec przedstawi Radzie Miasta sprawozdanie z realizacji Programu w terminie do 31 marca 2015.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2014 r. i podlega opublikowaniu w Biuletynie Informacji Publicznej.^{MBW/MBW}

Przewodniczący Rady Miasta

Józef Pokładek

*Załącznik do uchwały nr ...../ .... /13
Rady Miasta Bolesławiec
z dnia ..... listopada 2013 r.*

**MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
W MIEŚCIE BOLESŁAWIEC NA ROK 2014**

Przygotował : Wydział Społeczny przy współpracy z Miejską Komisją
Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bolesławcu

Bolesławiec 2013

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
I. Podstawy prawne programu	4
II. Główne dokumenty korelujące z Miejskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Bolesławiec na rok 2014	5
III. Zasady realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Bolesławiec na rok 2014	6
IV. Diagnoza problemów w obszarze alkoholizmu w mieście Bolesławiec	7
1. Mapa problemów alkoholowych	7
2. Rynek napojów alkoholowych na terenie miasta Bolesławiec	11
3. Stan zasobów w sferze rozwiązywania problemów alkoholowych	13
4. Lecznictwo odwykowe	16
5. Przemoc domowa jako następstwo nadużywania alkoholu	19
6. Nietrzeźwość w miejscach publicznych a przestępstwa i wykroczenia.....	20
7. Pomoc rodzinom, w których występują problemy alkoholowe	19
V. Cele strategiczne i operacyjne programu.....	20
VI. Realizacja zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.....	20

Wstęp

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest kontynuacją zadań realizowanych w Bolesławcu od 1996 r. Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowi spis działań będących jednocześnie zadaniami własnymi gminy w obszarze tych zagadnień społecznych, które będą realizowane w roku 2014, ze szczególnym uwzględnieniem poniższych priorytetów:

1. w dziedzinie życia społecznego – przyznanie priorytetu dla działań i decyzji służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w mieście;
2. zapewnienie systematycznego i terminowego finansowania Programu;
3. usprawnienie działalności placówek państwowych i stowarzyszeń realizujących programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
4. zwiększenie skuteczności systemu kontroli na rynku alkoholowym.

Dotychczasowe doświadczenia związane z realizacją Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wskazują na skuteczność następujących strategii rozwiązywania problemów alkoholowych:

1. upowszechnienie edukacyjnych programów profilaktyki szkolnej, rodzinnej i środowiskowej,
2. zwiększanie dostępności i skuteczności programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i członków ich rodzin oraz procedur interwencyjno – korekcyjnych wobec osób nadużywających środków zmieniających świadomość,
3. zwiększanie skuteczności i dostępności programów interwencji społeczno – prawnych i pomocy psychologicznej służących przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
4. nadzór nad przestrzeganiem zasad prawnych służących kontroli działalności gospodarczej w zakresie obrotu napojami alkoholowymi (w szczególności dotyczących sprzedaży alkoholu nieletnim, reklamowania napojów alkoholowych, nielegalnego obrotu napojami alkoholowymi),
5. edukacja publiczna mająca na celu:
6. informowanie o konsekwencjach nadużywania środków zmieniających świadomość (tytoń, alkohol, narkotyki) i metodach zapobiegania szkodom zdrowotnym,
7. promocję zdrowego stylu życia, trzeźwości i abstynencji,
8. szkolenia profesjonalistów w takich sektorach jak: ochrona zdrowia, edukacja, pomoc społeczna, wymiar sprawiedliwości oraz liderów społeczności lokalnej w zakresie nowoczesnych metod rozwiązywania problemów uzależnień,
9. wspieranie rozwoju Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
10. wspieranie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe i środowiska wzajemnej pomocy, które ukierunkowane są na zapobieganie lub zmniejszanie szkód związanych z uzależnieniami.

I. Podstawy prawne programu

Ustawy:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013 poz. 594 zmiana: Dz. U. z 2013 poz. 645);
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2012 poz.1356).

Programy krajowe:

1. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015 z dnia 22 marca 2011 r.
2. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006 - 2016 z dnia 25 września 2006 r.

Założenia gminne:

1. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Bolesławiec do roku 2015 przyjęta Uchwałą Nr XXXVI/358/05 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 29 czerwca 2005 r. aktualizowana Uchwałą Nr LIX/488/10 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 29 września 2010 r.
2. Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2010-2015 przyjęty Uchwałą Nr LIX/478/10 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 29 września 2010 r.

II. Główne dokumenty korelujące z Miejskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Bolesławiec na rok 2014.

„Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Bolesławiec na rok 2014” jest ściśle powiązany z wieloma aktami prawnymi. Należą do nich m.in.:

1. **Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.**

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w szczególności ustawa nakłada na samorząd gminny obowiązek tworzenia gminnego programu

profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jako część strategii gminnej w zakresie polityki społecznej.

2. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015.

„Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Bolesławiec na rok 2014” współgra z „Narodowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011 - 2015” poprzez następujące założenia:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
2. tworzenie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinach alkoholowych we współpracy z policją, pomocą społeczną, placówkami leczenia odwykowego, organizacjami pozarządowymi oraz komisją rozwiązywania problemów alkoholowych,
3. prowadzenie działań edukacyjnych i profilaktycznych ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii skierowanych w szczególności do dzieci i młodzieży,
4. wspomaganie programów realizowanych przez instytucje, organizacje pozarządowe i osoby fizyczne zajmujące się rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz środowiska wzajemnej pomocy,
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów art. 13¹ i 15 ustawy,
6. wspieranie przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.

3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego.

III. Zasady realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Bolesławiec na rok 2014.

1. Zadania Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Bolesławiec na rok 2014 dotyczą bezpośrednio profilaktyki i rozwiązywania problemów z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

2. Środki na finansowanie Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Bolesławiec na rok 2014 (środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych) ujmują się w budżecie gminy dział 851 "Ochrona Zdrowia", rozdział 85154 „Przeciwdziałanie Alkoholizmowi”.
3. Środki finansowe zebrane z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych nie wykorzystane w danym roku budżetowym powinny być zamieszczone w wykazie wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego i są przeznaczone w następnym roku budżetowym na realizację programu.
4. Za realizację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Bolesławiec na rok 2014 odpowiada Prezydent Miasta realizujący niniejszy Program przez Urząd Miasta –Wydział Społeczny.

IV. Diagnoza problemów w obszarze alkoholizmu w mieście Bolesławiec.

Diagnozę problemów alkoholowych przeprowadzono w oparciu o informacje własne Pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przekazane przez instytucje współpracujące: Komendę Powiatową Policji, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Oddział Terapii Uzależnień Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Bolesławcu, Oddział Detoksykacyjny Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Bolesławcu, Poradnię Leczenia Uzależnienia od Alkoholizmu i Współuzależnienia Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Bolesławcu, Stowarzyszenie Przeciw Przemocy „Razem”, Stowarzyszenie Centrum Informacji i Rehabilitacji Uzależnień „My Razem” oraz wyniki badań publikowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Mapa problemów alkoholowych

Szkody wynikające z nadużywania alkoholu występują w bardzo różnych obszarach polskiej rzeczywistości. Nie można ich uniknąć, ale można zmniejszać ich rozmiary i dotkliwość.

Do podstawowych problemów alkoholowych należą:

1. Znaczna część pacjentów leczących się w placówkach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej z powodu zaburzeń układu trawiennego, krążenia, neurologicznego, chorób płuc, nowotworów, urazów itd. to osoby nadużywające alkoholu.
2. Samozniszczenie osób uzależnionych od alkoholu. Jest to ok. 2 – 3% całej populacji, a około 16% dorosłej populacji Polaków przekracza próg nadużywania alkoholu. Największy wzrost w tym zakresie odnotowano wśród młodych kobiet, a co trzecia kobieta (33%) w wieku prokreacyjnym (18- 40 lat) pije alkohol w czasie ciąży.
3. Uszkodzenia rozwoju psychofizycznego pijącej młodzieży. U około 10-15% populacji w wieku pomiędzy 15 a 18 rokiem życia występują poważne szkody. Nioletni upijający się od czasu do czasu, to co piąty młody człowiek w wieku 14 – 17 lat. W ostatnich latach obniżył się wiek inicjacji alkoholowej wśród młodzieży do 12 lat.
4. Szkody u członków rodzin z problemem alkoholowym. Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika to 4 – 5% całej populacji - to osoby, u których występują schorzenia psychosomatyczne, zaburzenia emocjonalne spowodowane chronicznym stresem. Problemem jest także przemoc w rodzinie rozumiana jako fizyczne lub psychiczne znęcanie się nad członkami rodziny - szacuje się, że jest to 2/3 dorosłej populacji członków rodzin i 2/3 wychowujących się w tych rodzinach dzieci.

5. Alkoholowa dezorganizacja środowiska pracy i osób bezrobotnych obejmuje przede wszystkim absencję, wypadki oraz obniżenie wydajności pracy. Obserwuje się coraz większą alkoholową patologizację populacji bezrobotnych.
6. Naruszenie prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe. Do najważniejszych problemów należą: przestępczość osób nietrzeźwych, prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu, alkoholowe zaburzenia zachowania w miejscach publicznych i znęcanie się nad rodziną - około 35% sprawców podejrzanych o dokonanie przestępstw było pod wpływem alkoholu.
7. Przestępstwa i wykroczenia związane z obrotem alkoholu. Najważniejszy problem to sprzedaż alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym oraz reklama i propagowanie napojów alkoholowych.
8. Rosnące koszty ekonomiczne - koszty leczenia, wypadków, wymiaru sprawiedliwości, pomocy społecznej i ubezpieczeń.

Przedstawione wyżej obszary zaburzeń rysują ogólną mapę problemów alkoholowych, których rozwiązywanie w roku 2014 prowadzone będzie poprzez realizację zadań ujętych w Programie. Przedstawione płaszczyzny problemowe stanowią obszar szeroko pojętego zdrowia publicznego.

Art. 68 ust. Konstytucji RP mówi, iż „Każdy ma prawo do ochrony zdrowia”, natomiast w ust. 2 stwierdza się, że „obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, władze publiczne zapewniają równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych”. Ustawa o samorządzie gminnym do zadań własnych wspólnoty samorządowej zalicza kilka bardzo istotnych zadań z zakresu szeroko rozumianej ochrony zdrowia. Są to mianowicie kwestie dotyczące m.in.: ładu przestrzennego, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej, utrzymania czystości, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, w tym utrzymanie ośrodków i zakładów opiekuńczych. „Ustawa o samorządzie gminnym nie przesądza, które z powyższych zadań własnych mają charakter obligatoryjny, a które fakultatywny. Rozstrzygają o tym szczególne ustawy prawa materialnego.

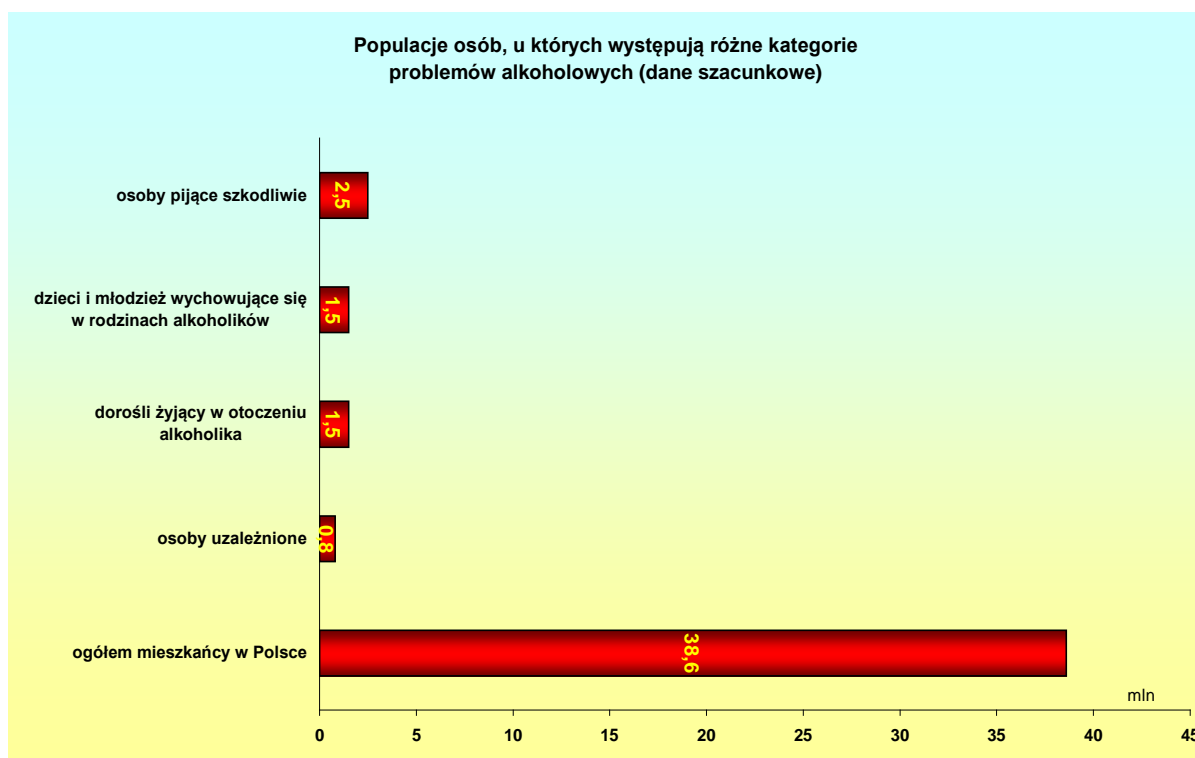
” Ochrona zdrowia oznacza: „- ochronę przed chorobami poprzez zapobieganie i zwalczanie chorób zakaźnych, niezakaźnych o dużym wymiarze społecznym oraz innych chorób i niesprawności fizycznych i psychicznych w ramach systemu opieki zdrowotnej,
- ochronę przed zagrożeniami środowiska przyrodniczego,
- ochronę przed zagrożeniami wynikającymi z niekorzystnych warunków społecznych: ubóstwo, bezrobocie, patologie społeczne.”

Natomiast promocja zdrowia jest działaniem wielosektorowym a ustawodawca scedował powinności w tej dziedzinie na szczeble samorządu lokalnego – w gminie, powiecie i województwie. Koncepcja promocji zdrowia znalazła swoje określenie w Ustawie o zakładach opieki zdrowotnej. Czytamy w niej, że jest ona zestawem działań:

„umożliwiających poszczególnym osobom i społeczności zwiększenie kontroli nad czynnikami warunkującymi stan zdrowia i przez to jego poprawę, promowanie zdrowego stylu życia oraz środowiskowych i indywidualnych czynników sprzyjających zdrowiu”.

Uwzględniając uregulowania prawne w tej materii przyjęto, że „zdrowie publiczne” to właśnie promocja i ochrona zdrowia.

Wykres 1. *Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe)*

(Źródło: na podstawie wskaźników statystycznych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA))

2. Rynek napojów alkoholowych na terenie miasta Bolesławiec.

Bardzo ważną sprawą jest dostępność alkoholu ponieważ stanowi ona jeden z głównych czynników warunkujących poziom średniego spożycia w populacji. Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie miasta został ustalony przez podjęcie uchwał dotyczących liczby punktów sprzedaży i podaży napojów alkoholowych, jak i szczegółowych warunków wydawania zezwoleń – **tekst jednolity** Uchwały Rady Miasta Nr XLI/327/01 z dnia 20 sierpnia 2001 w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu /z wyjątkiem piwa/ przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży, zasad usytuowania na terenie miasta miejsc sprzedaży napojów alkoholowych oraz wyznaczenia miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych zawierających więcej niż 4,5% alkoholu podczas imprez na otwartym powietrzu -**Obwieszczenie Rady Miasta z dnia 28 listopada 2012 r.**

Tabela 1. Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych- stan na dzień 31.12.2012 r.

Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych stan na dzień 31.12.2012 r.	135
Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży stan na dzień 31.12.2012 r.	85
Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia W miejscu sprzedaży stan na dzień 31.12.2012 r.	50

(Źródło: Urząd Miasta w Bolesławcu)

Tabela 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie - stan na dzień 31.12.2012 r.

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	87
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	44

(Źródło: Urząd Miasta w Bolesławcu)

Tabela 3. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18 % w gminie - stan na dzień 31.12.2012 r.

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18 % przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	72
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18 % przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	34

(Źródło: Urząd Miasta w Bolesławcu)

W roku 2012 wydano 10 jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przedsiębiorcom posiadającym zezwolenia.

W roku 2012 nie podejmowano interwencji (zawiadomień o popełnieniu przestępstwa zgłoszonych policji lub prokuraturze) w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 43 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Nie podejmowano również decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych za sprzedaż alkoholu osobom niepełnoletnim.

Gmina podjęła 34 decyzje w sprawie wygaśnięcia zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych z tytułu niedokonania opłaty określonej w art. 11¹ ust. 2 i 5 w terminach o których mowa w art. 11¹ ust. 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

3. Stan zasobów w sferze rozwiązywania problemów alkoholowych

Zasoby w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie miasta Bolesławiec to:

1. Pełnomocnik prezydenta miasta ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
2. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
3. 2 placówki odwykowe- stacjonarna (Oddział Terapii Uzależnień) i niestacjonarna (Poradnia Leczenia Uzależnienia od Alkoholu) funkcjonujące w Wojewódzkim Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych;
4. Oddział detoksykacyjny;
5. kadra przeszkolona w zakresie terapii uzależnień (2 instruktorów terapii uzależnień, 5 specjalistów terapii uzależnień) skupiona przy Oddziale Leczenia Uzależnienia od Alkoholu;
6. kadra przeszkolona w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - 6 osób;
7. grupy samopomocowe – 9 grup Anonimowych Alkoholików- w tym 1 dla uzależnionych kobiet- spotykających się w różnych częściach miasta w każdym dniu tygodnia (Tabela 4.);

Tabela 4. Harmonogram spotkań grup Anonimowych Alkoholików w Bolesławcu w 2013 r.

Lp.	Dzień tygodnia	Godz. rozpoczęcia	Grupa	Miejsce	Uwaga
1.	poniedziałek	19.00- 21.00	„ZIBI”	B-c ul. Komuny Paryskiej 38, budynek BSA „Przemiana”	wejście obok apteki
		17.00	„EWA”	B-c, ul. Jana Pawła II 50D	
2.	wtorek	19.00	„GDAŃSKA 67”	B-c, ul. Jana Pawła II 50D	wejście obok apteki
3.	środa	19.00	„PROBLEM”	B-c ul. 1000- lecia 30 Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych Oddział 7a,b	wejście obok apteki
		10.00	„PORANNA”	B-c, ul. Jana Pawła II 50D	
4.	czwartek	19.00- 21.00	„TRATWA”	B-c, ul. Jana Pawła II 50D	wejście

					obok apteki
5.	piątek	19.30	„PRZEKAŻ DALEJ”	B-c, ul. Jana Pawła II 50D	wejście obok apteki
6.	sobota	19.00	„BARTEK”	B- c ul Jarzębinowa 49, przy Parafii p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, salka katechetyczna	
7.	niedziela	15.00	„NIEDZIELA”	B-c, ul. Jana Pawła II 50D	wejście obok apteki

8. Grupa samopomocowa dla dorosłych członków rodzin- Wspólnota Al.-Anon

Tabela 5. Terminarz spotkań grupy Al.-Anon w Bolesławcu

Lp.	Dzień tygodnia	Godz. rozpoczęcia	Grupa	Miejsce	Uwaga
1.	poniedziałek	17.00	„EDYTA”	B-c, ul. Mikołaja Brody 13/7 siedziba Stowarzyszenia Centrum Informacji i Rehabilitacji Uzależnień „My Razem”	

9. Organizacje i instytucje działające w obszarze rozwiązywania problemów uzależnień.

Tabela 6. Harmonogram pracy, formy pomocy prowadzone przez organizacje działające w sferze pożytku publicznego w Bolesławcu w roku 2013.

L.p.	Forma pomocy	Dzień tyg.	Godziny	Miejsce	Odpowiedzialny
1.	Punkt Informacyjno Konsultacyjny ds. uzależnień	czwartek	17.30 - 19.00	ul. Komuny Paryskiej 38A, budynek BSA „Przemiana”	Zarząd BSA „Przemiana
2.	Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. Narkomanii	wtorek	17.00 - 19.00	ul. Mikołaja Brody 13/7 siedziba Stowarzyszenia Centrum Informacji i Rehabilitacji Uzależnień „My Razem”	Zarząd SCiRU „My Razem”
3.	Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Osób Doznających Przemocy w Rodzinie	Środa czwartek	16.00-18.00 16.00-18.00	ul. Mikołaja Brody 13/7 siedziba Stowarzyszenia Centrum Informacji i Rehabilitacji Uzależnień „My Razem”	Zarząd Stowarzyszenia Przeciw Przemocy „Razem”
		pierwsza środa	16.00-18.00	Aleja 1000-lecia 32 A; siedziba PCK	Zarząd PCK 75) 732 31 58

4.	Punkt Wsparcia Rodzin	miesiąca			
		Czwartek	13.00-15.00		
5.	Spotkania indywidualne z psychoterapeutą	wtorek	19.00- 20.00	ul. Jarzębinowa 49 przy Parafii Rzymsko-Kat. p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa,	Proboszcz Parafii 603124751
6.	Prowadzenie terapii indywidualnej nadużyć fizycznych, emocjonalnych i seksualnych	Wtorek	9.00-17.00	ul. Kościelna 3; dom katechetyczny Parafii Rzymsko- Kat. p.w. Najświętszej M. Panny i Św. Mikołaja	Dyrektor MOPS Proboszcz Parafii
		Czwartek			
7.	Konsultacje psychologiczne	Poniedziałek	14.00-18.00		
		Środa	11.00-15.00		
8.	Mediacje rodzinne	Piątek	10.00-18.00		
		sobota	9.00-16.00		

10. przeszkoleni wychowawcy w zakresie problematyki uzależnień – 24 osoby;
11. przeszkoleni realizatorzy programu profilaktycznego “Tak czy Nie” - 4 osoby;
12. przeszkoleni realizatorzy programu integracyjnego “Razem” - 4 osoby;
13. świetlice profilaktyczno- środowiskowe uruchomione przy szkołach:
- świetlica profilaktyczno-środowiskowa w MZSz nr 2
  - świetlica profilaktyczno-środowiskowa w SP nr 3
  - świetlica profilaktyczno-środowiskowa w SP nr 4
  - świetlica profilaktyczno-środowiskowa w GS nr 3
14. świetlice profilaktyczno- środowiskowe uruchomione przy parafiach:
- świetlica profilaktyczno-środowiskowa przy Parafii p. w. Najświętszego Serca Pana Jezusa , ul. Jarzębinowa 49 na Osiedlu Kwiatowym;
  - świetlica profilaktyczno-środowiskowa przy Parafii p. w. Wniebowzięcia NMP i Św. Mikołaja, ul. Kościelna z rozszerzonym programem zakładającym wsparcie dla osób uwikłanych w przemoc domową;
  - świetlica profilaktyczno-środowiskowa przy ul. Wojska Polskiego prowadzona przez Klub Sportowy „TOP” Bolesławiec;

15. przeszkoleni opiekunowie świetlic profilaktyczno- środowiskowych - 8 osób;
16. przeszkoleni realizatorzy programu profilaktycznego "Spójrz inaczej" - 5 osób;
17. pedagodzy, psychologodzy;
18. Straż Miejska;
19. Komenda Powiatowa Policji;
20. Kościoły i inne związki wyznaniowe;
21. Stowarzyszenie Przeciw Przemocy „Razem”;
22. Bolesławieckie Stowarzyszenie Abstynentów "Przemiana”;
23. Stowarzyszenie Centrum Informacji i Rehabilitacji Uzależnień „My Razem”;
24. Związek Harcerstwa Polskiego;
25. Ochotniczy Hufiec Pracy;
26. Kluby sportowe;
27. Bolesławiecki Park Wodny „Orka”;
28. Bolesławiecki Ośrodek Kultury;
29. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji;
30. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej;
31. Telewizja lokalna.

4. Lecznictwo odwykowe.

Uzależnienie od alkoholu jako zespół objawów klinicznych (choroba) obejmuje populację ok. 800 osób w Bolesławcu. Powoduje ono różnorodne szkody.

W świetle nowoczesnej wiedzy uzależnienie od alkoholu jest chorobą wieloczynnikową, bio-psycho-społeczną, uszkadzającą funkcjonowanie człowieka w sferze somatycznej, psychologicznej, społecznej i duchowej. Model leczenia tego schorzenia musi być dostosowany do takiego sposobu postrzegania tej choroby.

Tabela 7. Hospitalizacja mieszkańców Bolesławca w Oddziale Terapii Uzależnień

Rok	ogółem	w tym kobiety	Przedział wieku 18-29	Przedział wieku 29-65	Powyżej 65	Ukończyło terapię
2007	45	8	1	44	0	42
2008	26	6	3	22	1	24
2009	26	7	2	23	1	23
2010	32	6	3	28	1	29
2011	30	7	4	25	1	27
2012	30	7	3	26	1	24

(Źródło: dane z Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Bolesławcu)

Tabela 8. Hospitalizacja mieszkańców Bolesławca w Oddziale Detoksykacyjnym

Rok	ogółem	w tym kobiety	Przedział wieku 18-29	Przedział wieku 18-29	Powyżej 65	Podjęło terapię
2007	56	12	3	52	1	20
2008	48	4	4	43	1	8
2009	48	4	3	43	2	3
2010	81	20	3	76	2	16
2011	63	15	7	53	3	9
2012	50	6	6	44	0	10

(Źródło: dane z Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Bolesławcu)

Tabela 9. Mieszkańcy Bolesławca leczący się w Poradni Leczenia Uzależnienia od Alkoholu

Rok	ogółem	w tym kobiety	Przedział wieku 18-29	Przedział wieku 18-29	Powyżej 65	Pierwszorazowi
2007	176	39	18	156	2	42
2008	144	28	13	129	2	37
2009	180	46	14	164	2	62
2010	196	61	15	178	3	90
2011	128	52	11	117	0	6
2012	142	42	21	119	2	47

Terapia uzależnienia od alkoholu prowadzona jest w ambulatoryjnych i stacjonarnych zakładach leczenia odwykowego.

Leczenie odwykowe osób uzależnionych od alkoholu odbywa się wyłącznie w publicznych bądź niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej i jest bezpłatne, również dla osób nieubezpieczonych. Zasadniczą metodą leczenia uzależnienia w zakładach leczenia odwykowego jest psychoterapia uzależnienia, natomiast postępowanie medyczne ma wymiar

wspomagający psychoterapię i jest nakierowane głównie na leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych, farmakologiczne wsparcie psychoterapii, diagnostykę szkód wynikających z używania alkoholu i kierowanie osób wymagających leczenia somatycznego do leczenia specjalistycznego.

Leczenie uzależnienia jest dobrowolne, za wyjątkiem sytuacji sądowego zobowiązania do leczenia, które zostały określone w art. 24 Ustawy.

5. Przemoc domowa jako następstwo nadużywania alkoholu.

Przemoc domowa towarzyszy również rodzinom z problemem alkoholowym. Szacuje się, że w Bolesławcu 2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci żyje w rodzinach, w których z powodu nadużywania alkoholu dochodzi do zjawisk, które doprowadzić mogą do wykluczenia społecznego i marginalizacji tych rodzin: przemocy domowej, ubóstwa, deficytów rozwojowych, chorób, zaburzeń funkcjonowania, naruszania zasad porządku publicznego i obowiązującego prawa.

W roku 2013 prowadzono w różnych placówkach na terenie miasta działania związane z udzielaniem pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą. Efektem podjętych działań jest tworzący się system zapobiegania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy.

Tabela 10. Rodzaj diagnozowanej przemocy

Lp.	Rodzaj diagnozowanej przemocy	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
1.	przemoc fizyczna	168	72	98	103
2.	przemoc psychiczna	201	134	152	197
3.	przemoc ekonomiczna	91	51	68	101
4.	przemoc seksualna	9	13	15	9
5.	zaniedbanie	194	53	72	65

(Źródło: dane Punktu Informacyjno -Konsultacyjnego dla Osób Doznających Przemocy w Rodzinie)

Dzieci jako ofiary przemocy domowej wśród dorosłych.

Dzieci wzrastające wśród przemocy w domu są często zapomnianymi jej ofiarami. Doznają przemocy nie tylko wtedy, gdy są bezpośrednio maltretowane lub zaniedbywane przez

rodziców lub opiekunów. Cierpią i są krzywdzone także wtedy, gdy są świadkami przemocy dorosłych.

Tabela 11. *Przemoc wobec dzieci z wywiadu*

Lp.	Rodzaj diagnozowanej przemocy	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
1.	przemoc fizyczna	35	31	28	15
2.	przemoc psychiczna	69	42	54	52
3.	zaniedbanie	93	28	48	36
4.	manipulacja	103	52	55	48
5.	wykorzystanie seksualne	0	3	4	3

(Źródło: dane Punktu Informacyjno -Konsultacyjnego dla Osób Doznających Przemocy w Rodzinie)

Przemoc domowa może wyrządzić dziecku szkody fizyczne, emocjonalne i poznawcze. Z badań wynika, że skutki przemocy domowej są zarówno krótkoterminowe, jak i długotrwałe.

Tabela 12. *Czynniki towarzyszące przemocy*

Lp.	Czynniki towarzyszące przemocy	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
1.	Przemoc pod wpływem alkoholu	213	169	175	173
2.	przemoc trzeźwa	102	62	98	72
3.	inne uzależnienia	18	15	42	53
4.	podejrzenie choroby psychicznej	5	9	12	26

(Źródło: dane Punktu Informacyjno -Konsultacyjnego dla Osób Doznających Przemocy w Rodzinie)

W latach 2012- 2013 rozszerzono ofertę pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc poprzez:

- pracę Zespołu Interdyscyplinarnego;
- prowadzenie spotkań grup roboczych;
- uruchomienie działań Ośrodka Wsparcia dla Osób Uwikłanych w Przemoc prowadzonego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w domu katechetycznym Parafii Rzymsko- Kat. p.w. Najświętszej Marii Panny i Św. Mikołaja.

6. Nietrzeźwość w miejscach publicznych a przestępstwa i wykroczenia.

Do najważniejszych problemów należą w tym obszarze przede wszystkim: wpływ nietrzeźwości na popełnianie przestępstw, przemoc w rodzinach alkoholowych i nietrzeźwość w miejscach publicznych (z danych statystycznych wynika, że 81% sprawców przemocy to osoby będące pod wpływem alkoholu; 243 tys. osób przebywało w izbach wytrzeźwień).

Tabela 13. Dane dotyczące nietrzeźwości w miejscach publicznych w Bolesławcu w 2012 r.

Rodzaj zdarzenia	Rok 2011	Rok 2012
Liczba nietrzeźwych osób poniżej 18 roku życia zatrzymanych lub odwiezionych do domów rodzinnych	25	24
Liczba zatrzymań osób nietrzeźwych w celu wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych	191	365

(Źródło: dane z KPP w Bolesławcu)

7. Pomoc rodzinom, w których występują problemy alkoholowe.

Tabela 14. Dane dotyczące pomocy finansowej dla rodzin z problemem alkoholowym udzielonej w 2012 r. przez MOPS

Obszar	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2012 roku	1234	1310	1330
Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2012 roku, objętych tą pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny	154	129	115

Wielkość środków finansowych przeznaczonych w 2010 przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na pomoc rodzinom z problemem alkoholowym	144.019	228.394	415.637

(Źródło: dane z MOPS w Bolesławcu)

Analiza stanu bolesławieckich problemów związanych z alkoholem wskazuje, że w roku 2014 do najważniejszych działań podejmowanych i finansowanych przez gminę miejską należy zaliczyć: programy profilaktyczne w szkołach, pomoc psychologiczną i wychowawczą dla dzieci alkoholików, przeciwdziałanie przemocy w rodzinach, pomoc dla rodziców, których dzieci się upijają oraz zwiększenie dostępności leczenia uzależnień.

V. Cele strategiczne i operacyjne programu.

Cele strategiczne programu:

1. zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych,
2. zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują,
3. zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne programu:

1. zmiana zachowań i postaw mieszkańców i instytucji miasta Bolesławiec w sytuacjach związanych z alkoholem i następstwami nadużywania niszczącymi rodziny,
2. zwiększenie skuteczności i dostępności terapii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych,
3. wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży,
4. budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkohol (w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinie),
5. wspomaganie tworzenia miejskiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VII. Realizacja zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Przez zwiększenie dostępności rozumie się bliskość terytorialną oferty terapeutycznej.

Cel: leczenie osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin, zapobieganie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.

Metody:

1. rozszerzony czas funkcjonowania placówek (6 dni w tygodniu, zwłaszcza w godzinach popołudniowych, aby osoby pracujące mogły mieć możliwość skorzystania z oferty);
2. adekwatny program (tj. program terapeutyczny dla osób uzależnionych i ich rodzin; program terapeutyczny dla osób doznających przemocy w rodzinie; program korekcyjny dla sprawców przemocy w rodzinie; program dla młodzieży używającej alkoholu i innych substancji psychoaktywnych);
3. realizowanie programów typu “after care” – “po leczeniu” utrwalających zmiany zaistniałe w wyniku zakończenia przez pacjenta podstawowej terapii uzależnień;

Realizacja tego zadania oznacza:

1. finansowanie dodatkowych zajęć terapeutycznych dla pacjentów uzależnionych, o ile przekracza to wymiar etatów personelu;
2. finansowanie zajęć po programie ponadpodstawowym dla osób uzależnionych i współuzależnionych, zajęć w programie “after care” – “po leczeniu” (treningi komunikacji społecznej, konstruktywnych zachowań, zajęcia dla grupy dla Dorosłych Dzieci Alkoholików);
3. działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie wspierania modernizacji programu terapeutycznego;
4. opłacanie kosztów biegłych sądowych powołanych do orzekania o uzależnieniu w przypadku wszczynania procedury o przymusowe leczenie odwykowe.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. odsetek pacjentów placówki odwykowej, którzy po ukończeniu terapii utrzymują abstynencję przez ponad rok;

2. liczba przeszkolonych lub uczestniczących w programie szkoleniowym w zakresie specjalisty psychoterapii uzależnień, terapeutów i instruktorów terapii zatrudnionych w placówce odwykowej;
3. liczba pacjentów uczestniczących w terapii dla osób doznających przemocy w rodzinie;
4. liczba pacjentów uczestniczących w terapii dla sprawców przemocy w rodzinie;
5. liczba dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym, którzy wzięli udział w terapii.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Cel: zmniejszenie ilości i dolegliwości zaburzeń życia rodzinnego związanych z nadużywaniem alkoholu i stosowaniem przemocy wobec członków rodzin.

Metody:

1. zwiększanie skuteczności interwencji prawno-administracyjnych wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny ;
2. zwiększanie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej i prawnej dla członków rodzin (punkty informacyjno-konsultacyjne dla osób uwikłanych w przemoc; pokoje interwencyjne dla osób doznających przemocy w rodzinie);
3. inicjowanie środowiskowych grup wsparcia.

Realizacja tego zadania oznacza:

1. podejmowanie działań zgodnie z zapisami Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2010-2015;
2. działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie wszczynania procedury zobowiązującej do podjęcia leczenia odwykowego i procedury Niebieska Karta;
3. prowadzenie działalności punktów informacyjno-konsultacyjnych dla osób uwikłanych w przemoc;
4. finansowanie pomocy psychologicznej i prawnej dla osób doznających przemocy;
5. finansowanie realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy;
6. prowadzenie grup wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
7. utrzymanie sieci świetlic pracujących w formule socjoterapeutycznej;

8. dofinansowanie zajęć w świetlicach socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym;

W celu udzielania profesjonalnej pomocy osobom doznającym przemocy zakłada się, że spójny system wyspecjalizowanych placówek i służb to:

1. działania zgodnie z zapisami Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2010-2015;
2. miejsce, do którego można przyjść – punkty informacyjno-konsultacyjne dla osób uwikłanych w przemoc domową;
3. grupy robocze podejmujące działania w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego;
4. miejsce, gdzie można się schronić – pokoje interwencji kryzysowej.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. liczba porad i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
2. liczba realizowanych programów terapeutycznych dla osób uwikłanych w przemoc;
3. liczba osób uczestniczących w tego typu programach terapeutycznych;
4. liczba osób przeszkolonych w prowadzeniu interwencji domowych w sytuacjach przemocy w rodzinie;
5. liczba rodzin z problemem alkoholowym, w których policja wielokrotnie podejmowała interwencję w związku z przemocą domową;
6. liczba umorzeń spraw sądowych z art. 207 KK ze względu na małą szkodliwość czynu lub z powodu braku dowodów;
7. liczba grup samopomocowych i terapeutycznych dla osób doznających przemocy w rodzinie;
8. liczba osób zgłaszających się do punktów informacyjno-konsultacyjnych;
9. liczba rodzin, w których występuje problem alkoholowy, objętych pomocą materialną i finansową w ramach pomocy społecznej;
10. rodzaj i efekty wykonanej pracy socjalnej w stosunku do rodzin z problemem alkoholowym;
11. wysokość środków finansowych wydatkowanych na pomoc społeczną rodzinom z problemem alkoholowym.

3. **Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie**

pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Cel: opóźnienie inicjacji nikotynowej, alkoholowej, narkotycznej i zmniejszenie ilości i częstotliwości korzystania ze środków zmieniających świadomość.

Metody:

1. tworzenie możliwości integrowania wszystkich profilaktyków (szczególnie pedagogów i nauczycieli) realizujących programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży bolesławieckich szkół;
2. edukacja rodziców i wychowawców w zakresie pomagania młodzieży w utrzymaniu abstynencji;
3. prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych na tematy związane z profilaktyką;
4. wspieranie działań podejmowanych przez lokalne koalicje trzeźwościowe;
5. organizowanie monitorowania problemów alkoholowych pozwalającego ocenić aktualny stan zasobów i deficytów;
6. interwencje profilaktyczne wobec grup podwyższonego ryzyka;
7. organizowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo- wychowawczych.

Realizacja tego zadania oznacza:

1. organizowanie i finansowanie szkolnych programów profilaktycznych, służących promocji zdrowia, przeciwdziałających uzależnieniom, przemocy;
2. dofinansowanie udziału w ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych między innymi: „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2014”; „Postaw na Rodzinę”
3. organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych dla młodzieży;
4. dofinansowanie zajęć psycho-korekcyjnych w placówkach przeznaczonych dla dzieci z grup ryzyka, np. w świetlicach, klubach młodzieżowych);
5. dofinansowanie wyposażenia placówek w pomoce i sprzęt niezbędny dla prowadzenia działań profilaktycznych;
6. współpraca z jednostkami organizacyjnymi Gminy Miejskiej, organizacjami pozarządowymi i związkami wyznaniowymi mająca na celu promocję zdrowia i propagowanie trzeźwych obyczajów;
7. dofinansowanie tworzenia i uzupełniania bazy niezbędnej do realizacji alternatywnych

form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież w ramach środowiskowej profilaktyki uzależnień (bezpieczne podwórka, place zabaw, boiska);

8. organizowanie pozalekcyjnych zajęć sportowo- rekreacyjnych w ramach programu „Sportowe soboty 2014”.

Stwierdza się, że nowoczesna działalność profilaktyczna i edukacyjno-informacyjna to także:

1. uczenie wczesnego rozpoznawania sygnałów wskazujących na rozwijanie się procesu uzależnienia;
2. uczenie osobistych umiejętności kontrolowania rozmiarów i wzorów picia;
3. zwiększenie skutecznej informacji wobec zaburzeń zachowania, wynikających z używania środków zmieniających świadomość.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. liczba młodzieży, rodziców i nauczycieli uczestniczących w szkolnych programach profilaktycznych;
2. liczba całkowitych abstynentów wśród młodzieży (przed inicjacją);
3. odsetek młodzieży, która spożywała napoje alkoholowe w ciągu ostatniego miesiąca;
4. liczba szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych, w których prowadzone są programy profilaktyczne;
5. liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w związku z zabronioną sprzedażą alkoholu nieletnim.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Cel: wykorzystanie oferowanych usług o charakterze profesjonalnym do realizacji zadań wynikających z Programu.

Metody:

1. edukacja publiczna i współpraca z lokalnymi mediami;
2. tworzenie koalicji w lokalnym systemie rozwiązywania problemów alkoholowych.

Realizacja tego zadania oznacza:

1. wsparcie finansowe i organizacyjne stowarzyszeń i organizacji pozarządowych realizujących swoje zadania statutowe związane z profilaktyką i rozwiązywaniem

- problemów alkoholowych, problemów związanych z narkomanią, przemocą w rodzinie;
2. finansowanie pracy osób niezbędnych do zabezpieczenia bazy (księgowa);
  3. współpraca i wspieranie ruchów samopomocowych, szczególnie AA; Al.-Ateen; Al.- Anon (dofinansowanie wyjazdów na spotkania trzeźwościowe, integracyjne);
  4. finansowanie pracy terapeutów związanej z konkretnym programem pomocy psychologicznej;
  5. dofinansowanie programów stanowiących realizację założeń gminy w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, przemocy w rodzinie.

Wspomaganie działalności służb i instytucji nie jest tożsame z udzielaniem wsparcia finansowego i może oznaczać nawiązanie współpracy służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych bez przekazywania środków finansowych.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. liczba stowarzyszeń stale współpracujących w ramach Programu.
2. liczba programów realizowanych przez stowarzyszenia i inne organizacje działające w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych.

Określa się następujące obszary działania abstynenckich organizacji pozarządowych:

1. profilaktyka i praca z grupami ryzyka;
  2. rehabilitacja osób uzależnionych i współuzależnionych.
- 5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.**

Cel: zmniejszenie naruszeń prawa na rynku alkoholowym.

Realizacja tego zadania oznacza:

1. opiniowanie przez Komisję wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pod kątem zgodności z uchwałami Rady Miasta Bolesławiec dotyczącymi limitu punktów sprzedaży i ich lokalizacji;
2. prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń;
3. podejmowanie działań interwencyjnych w ramach skutecznego ograniczania sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim;
4. podejmowanie działań interwencyjnych w zgłoszonych przypadkach sprzedaży napojów

alkoholowych osobom nietrzeźwym, nieletnim oraz na kredyt lub pod zastaw;

5. inicjowanie i uczestnictwo w działaniach mających na celu zapobiegania popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz współdziałanie w tym zakresie z organami administracji państwowej;
6. prowadzenie szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży i sprzedawców.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. liczba interwencji Policji wobec naruszenia warunków sprzedaży alkoholu;
2. liczba wniosków złożonych do Policji o wszczęcie i przeprowadzenie dochodzenia w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy;
3. liczba kontroli i interwencji członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zgłoszonych przypadkach sprzedaży napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, nieletnim oraz na kredyt lub pod zastaw;
4. liczba wszczętych postępowań wyjaśniających;
5. liczba sklepów i lokali gastronomicznych naruszających prawo zabraniające sprzedawania alkoholu nieletnim;
- 6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.**

Cel: aktywizacja społeczna i zawodowa osób uzależnionych od alkoholu, które ukończyły pełny program leczenia odwykowego.

Realizacja tego zadania oznacza:

1. tworzenie systemu integracji społecznej osób z problemem uzależnienia od alkoholu po zakończeniu terapii w placówce leczenia odwykowego;
2. organizowanie systemu pomocy dla osób uzależnionych, pozostających bez zatrudnienia;
3. realizacja programu reintegracji społecznej osób z problemem alkoholowym-klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bolesławcu
4. wspieranie przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji osób uzależnionych i ich rodzin.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. liczba osób, które podjęły pracę po ukończonym programie leczenia w ramach aktywizacji zawodowej;

2. liczba osób uzależnionych po ukończeniu terapii korzystających z programów reintegracji zawodowej.

7. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - jest ciałem opiniującym, inicjującym i nadzorującym wykonanie zadań ujętych w niniejszym Programie (art. 4¹, ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. liczba prowadzonych postępowań w ramach zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego;
2. liczba osób skierowanych do biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia;
3. liczba wydanych opinii biegłych;
4. liczba osób, które podjęły leczenie dobrowolnie;
5. liczba wniosków skierowanych do sądu o zobowiązanie do leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego;
6. liczba wszczętych postępowań w ramach procedury „Niebieska Karta”;
7. liczba podjętych działań interwencyjnych wobec stwierdzonej przemocy w rodzinie;
8. liczba opinii pozytywnych i negatywnych w postępowaniu o wydanie zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych dotyczących zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałami Rady Miasta Bolesławiec (limit i lokalizacja punktów);
9. liczba kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych.

8. Wynagrodzenie za udział w pracach Komisji (w myśl z art. 4¹ ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) określa się następujące zasady wynagradzania członków Komisji:

1. Wynagrodzenie członków Komisji ustala się jako procent minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego rozporządzeniem z 2013 r. obowiązującym od dnia 1 .01. 2014 r. (Dz. U. poz. 1074 z dnia 13 września 2013 r.);
2. Wysokość wynagrodzenia wynosi:
  - 2.1) 10% dla przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego Komisji za udział w posiedzeniach plenarnych Komisji, a 7% za udział w posiedzeniach zespołów zadaniowych Komisji,
  - 2.2) 7% dla sekretarza i członków Komisji za udział w posiedzeniach Komisji

- lub zespołów zadaniowych,
- 2.3) 8% dla przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego Komisji oraz sekretarza i członków Komisji za udział w pracach kontrolnych i opiniodawczych Komisji,
  - 2.4) miesięcznie 110% najniższego wynagrodzenia pracowników, o którym mowa w pkt. 1 dla członka Komisji prowadzącego obsługę organizacyjną, biurową i dokumentację Komisji.
3. Wynagrodzenie określone w pkt. 2.1, 2.2 i 2.3 wypłacane będzie na podstawie "listy wypłat" podpisanej przez przewodniczącego Komisji, z zastrzeżeniem, że za posiedzenia określone w pkt. 2.1 i 2.2 odbyte w jednym dniu – może być wypłacone tylko jedno wynagrodzenie.
  4. Wynagrodzenie określone w pkt. 2.4 wypłacane będzie po przedłożeniu rachunku i potwierdzeniu wykonania pracy przez przewodniczącego Komisji.

9. Ewaluacja Programu

Ewaluacja polega na ocenie skuteczności podejmowanych działań, stanowi również podstawę modyfikacji Programu.

Sposób realizacji:

Prowadzenie badań w zakresie:

1. pełnego rozpoznania potrzeb populacji osób mających problemy alkoholowe w celu określenia priorytetów działań,
2. monitoringu, dostępności, skuteczności, jakości oraz efektywności ekonomicznej różnych kategorii działań,
3. monitoringu potrzeb i skuteczności działań profilaktyczno - terapeutycznych wśród dzieci i młodzieży oraz monitoringu szkolnych programów profilaktyki.

Uzasadnienie

Konieczność uchwalenia przez Radę Miasta Bolesławiec niniejszego Programu wynika wprost z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 594, zmiany: Dz. U. z 2013 r. poz. 645). Problemy wynikające z obecności w naszym życiu alkoholu i innych środków zmieniających świadomość dotyczą społeczność naszego miasta, dlatego też podmiotem działań na rzecz zdrowia, musi być cała populacja ludzi pijących i używających narkotyki, a także tych, którzy stają przed wyborem dotyczącym ilości i częstotliwości picia czy używania narkotyków .

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bolesławcu na 2014 r., tworzy komplementarny system umożliwiający zsynchronizowanie w skali miasta działań szerokiego kręgu instytucji i osób fizycznych, poprzez stworzenie spójnej podstawy merytorycznej i prawnej. Program określa konkretne zadania oraz sposoby ich realizacji, zgodnie z diagnozą potrzeb społeczności i wymogami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Prezydent Miasta podejmuje inicjatywę uchwałodawczą, w sprawie zatwierdzenia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2014 rok i wnosi do Rady Miasta o podjęcie stosownej uchwały.

MBW/MBW

Przewodniczący Rady Miasta

Józef Pokładek